

Пројекат финансира ЕУ

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ИНКЛУЗИВНОМ ДРУШТВУ

Министарство за рад, запошљавање,
борачка и социјална питања

КОНФЕРЕНЦИЈА

Школа у заједници – заједница у школи

ЗАКЉУЧЦИ

У оквиру пројекта *Предшколско и основно образовање Рома – ширење могућности за већи обухват и смањење осипања у образовању (РЕЦИ)*

ОРГАНИЗАТОРИ: World Vision Аустрија, Агроинвест фондација Србија, Западнобалкански институт, Висока школа струковних студија за васпитаче Михаило Палов, Пралипе Пирот

ВРЕМЕ И МЕСТО ОДЖАВАЊА СКУПА: 26. септембар, Београд, Аеро клуб, Узун Миркова 4

На првом дану завршне конференције РЕЦИ пројекта Школа у заједници заједница у школи учествовали су представници локалних власти, основних школа, високошколских институција и цивилног друштва, као и Тима Владе Србије за социјално укључивање и смањење сиромаштва. На скупу су представљена искуства из земаља ЕУ – Немачке и Велике Британије. Коментере и запажања учесника можете прочитати у наредним редовима. Овај материјал ће чинити полазну основу нашег даљег рада и пројектног планирања у циљу јачања позиција школа у заједницама широм Србије, али и раду на подстицању интерсекторске сарадње и хоризонталног учења између партнера у заједницама у смислу обезбеђивања квалитетног образовања за све.

Тезе/коментари/закључци учесника:

- Истакнута актуелност теме, као и потреба за већим улагањем у децу, односно повећањем расхода на пољу образовања и обука од којих зависе квалитет и правичност образовног система;
- И поред постојећег релевантног правног оквира који се пре свега огледа у Стратегији развоја образовања у Србији до 2020. године, изазови у пракси остају велики јер како и наводе актуелне светске студије/анализе тешко је данас рећи које су тачно вештине потребне да развијамо код деце како бисмо их припремили за послове будућности;

Пројекат финансира ЕУ

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ИНКЛУЗИВНОМ ДРУШТВУ

Министарство за рад, запошљавање,
борачка и социјална питања

услед растућег социјалног раслојавања у свету, велики број младих остаје и без основних вештина, па се школе данас са правом могу назвати ковачницама друштава;

- Активна укљученост деце у процес учења као и подстицање њихове радозналости један су од темеља квалитетног образовања у чему значајну улогу имају сви актери у заједници;
- Тим Владе РС за социјално укључивање и смањење сиромаштва у сарадњи са МПНТР интензивно ради на укључивању родитеља у образовни систем у Србији; усвојена су бројна подзаконска акта чиме су омогућени базични механизми за спровођење услуга у заједници (добар систем педагошких асистената, али без довољне експанзије);
- Истакнут је проблем активизма кога немамо у довољној мери понекад чак и када су ресурси ту: програми подршке за школе постоје (представљен је и нови Водич за школе како до фондова¹), али захтевају партиципативну сарадњу многих актера;
- У англосаксонској терминологији разликују се 3 концепта када говоримо о *школи у заједници* и *заједници у школи*:
 - а. Школа *као* заједница (односи се на појам школе као *learning* организације, заједничког рада школских тимова у циљу постизања добрих резултата у раду са децом, али и етичког осећаја куда школа иде – креирање климе унутар школе која подстиче вршњаћко учење и солидарност; континуиран професионални развој и сл.
 - б. Школа у заједници (односи се на активности које школа ради у заједници и које повећавају њену видљивост у заједници, нпр. организовање сајмова, посете музејима и слично)
 - в. Школа *са* заједницом (односи се на заједнички рад са другим институцијама и поделу ресурса, односу уштеду времена и новца путем заједничког деловања актера – НВО, фирми, локалних власти - и тиме ефикаснијег пружања услуга, нпр. ваннаставног програма; школа тиме постаје својеврсни *хаб* интерсекторског знања и приступа у решавању проблема)
- Образовање и образовне политике су тема од јавног интереса за све секторе јер су у основи развоја, социјалне кохезије и стабилности једног друштва;
- Безобзира што не знамо нужно које су нам вештине потребне за будућност, нека истраживања сугеришу да су способност сталног учења, тимски рад, разумевање контекста деловања, те развој мотивације код детета оно што утиче на њихов развој у позитивном смислу, а овде деца често то немају;

¹ <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/objavljen-vodic-kako-do-informacija-o-izvorima-finansiranja-i-resursima-za-skole-nastavnike-i-strucne-saradnike/>

Пројекат финансира ЕУ

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ИНКЛУЗИВНОМ ДРУШТВУ

Министарство за рад, запошљавање,
борачка и социјална питања

- Поставља се и питање колико заправо укључујемо децу и колико их питамо како они виде ствари и поред декларативне важности ове теме која се осликава у релевантним политикама;
- Образовање и разумевање доносилаца одлука на локалном нивоу је битно нарочито у погледу финансирања образовних услуга и зато је потребно обезбедити релевантне обуке за ове кадрове; такође је важно да директори школа прођу обуке у домену трансферзалних/меких вештина попут тимског рада, комуникације/преговарања, управљања конфликтним ситуацијама и слично; обуке међутим саме по себи нису довољне за промену система вредности јер је за тако нешто неопходан конкретан рад и сарадња у заједници;
- Школа је место које опслужује друге институције и друге организације и све чешће се налази у сукобу са различитим интересовањима;
- Заборављене потребе деце (где су одрасли подбацили) тичу се: школе као места у коме дете има коме да се обрати; организације слободног времена; учења кроз игру; самосталност – радимо за њих и уместо њих, на тај начин узели смо им одговорност коју одлажемо; заједничке активности деце су занемарене, а родитељи све чешће заузимају равноправни однос – другарења – према својој деци;
- Посебан проблем јесте непостојање развијања родитељства – захтеви на послу и сиромаштво доводе до тога да нема модела родитељства јер су стари модели превазиђени; недостаје нам подршка родитељству у заједници;
- Развијање људских односа занемарено је у школи и заједници;
- Правичност образовног система и законски оквир – у реалности не можемо обезбедити педагошког асистента свој деци којима је потребан, а немамо ни где да пошаљемо родитеље за саветовање;
- Јако је важно да су сва деца тема, не само маргинализована; ригидност система јесте проблем, а родитељи су утицајан ресурс у образовању све деце;
- Недостају нам услуге у заједници за децу и родитељство - телефонско саветовање за родитеље је услуга која постоји, али није је једноставно поставити према грађанима; да би се даље промовисала потребно је коришћење ресурса у целој заједници;
- У свакој институцији има мотиваних и креативних људи, али ако то није случај са директорима није могуће покренути ствари;
- Често не слушамо праксу; без мултисекторског приступа на локалу није могуће да променимо било шта; директори различитих партија често међусобно не сарађују, па можемо говорити и о постојању политичког, али не и професионалног повезивања међу локалним актерима што се мора променити;
- Унутар заједнице је важно обезбедити заједничко грађење социјално-етичких норми;
- Оптерећеност школе административним стварима у многоструком ограничава рад на квалитетном посвећивању времена сваком детету;

Пројекат финансира ЕУ

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ИНКЛУЗИВНОМ ДРУШТВУ

Министарство за рад, запошљавање,
борачка и социјална питања

- Општа је оцена да постоји затвореност система ка цивилном друштву – да, има превише ОЦД, неке немају довољну експертизу, али има и много оних са изузетном стручношћу; ипак ОЦД и даље остају као неискоришћени ресурси у заједницама; зато су стратегије умрежавања битне и на томе треба да радимо заједно – цивилни и јавни сектор;
- Неке услуге функционишу, а неке не; чак и оне које функционишу спроводе се на различит начин (нпр. мобилни тимови у општинама) у различитим контактима;
- Родитељи треба да имају очекивања од школе и заједнице;
- Квалитет образовања за децу из маргинализованих група и даље је лошији; посебан проблем представља не постојање прецизних података на нивоу општине о деци која напуштају систем обавезног школовања;
- Програм ТУТОРИНГ СРБИЈА је пример како не стварати додатну сегрегацију деце из маргинализованих група;
- Искуства формирања интерсекторских мрежа нас уче да професионалци из сектора социјалне заштите најпре препознају значај умрежавања, док се слично дешава постепено и у сектору образовања; главни изазови јесу стално подсећање чланова мрежа на заједнички рад; иницијатива и даље углавном долази из вибрантнијег цивилног сектора ка јавним институцијама; истиче се важност личног познавања тог неког из институције коме се обраћамо, а неопходни су и протоколи и успостављена учестала комуникација (мејлинг листа);
- Инклузија је много шири концепт од оне у школама јер представља корак ка широј друштвеној укључености све деце; зато је важна отвореност школе да препозна заједницу као ресурс за превазилажење конкретних постојећих проблема; готово у свим општинама постоје међуресорна тела као и мобилни тимови за помоћ, што јасно указује на сложеност теме и њено невезивање искључиво за школе, односно образовни систем;
- Финансијски ресурси у заједницама заслужују додатну анализу, како би се искористио пун потенцијал за интегрисане мултисекторске услуге које су неопходне; пуна искоришћеност ресурса је потребна на свим нивоима (има добрих идеја, али систем мора да се ангажује финансијски);
- У вези са питањем одрживости услуга у заједници и утицајем истих, потребно је обезбедити институционално памћење и то на основу (евалуација) локалних акционих планова; већина социјалних услуга се не финансира преко линија буџета са којих би требало; ЦСР бу требало растеретити обавезе пружаоца услуга, док би јединице локалне самоуправе требало да препознају услуге битне за конкретну заједницу и за њих определе средства у локалним буџетима, а затим објављују конкурсе за пружаоце здравствених, социјалних и других услуга у заједници;
- Посебан проблем је насиље и деца немају могућност да се обратe некоме за помоћ са тим у вези; нема превенирања, а безбедносна култура нам је на ниском нивоу;
- Потребно је развити интерсекторски механизам (постоји недостатак легислативног оквира) за акредитацију услуга у заједници како би се омогућило да професионалци из различитих институција са локала укључивањем у соровођење интерсекторских услуга у заједници могу искористити пун потенцијал тих услуга; тренутно се овакве

Пројекат финансира ЕУ

ПОДРШКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ ИНКЛУЗИВНОМ ДРУШТВУ

Министарство за рад, запошљавање,
борачка и социјална питања

- услуге морају акредитовати кроз 3 система (најчешће здравствени, социјале и образовања) што представља непотребну бирократију. Овом приликом износимо мишљење да постојећи систем акредитације треба ускладити, или пак кандидовати нови механизам за 3 сектора за акредитовање (интерсекторских) услуга; потребно је осврнути се и на друге секторе од великог значаја, а то су култура и спорт;
- Развијање осећаја припадности заједници је битан – програми подршке, коришћење јавних простора, радионице за родитеље и сл. представљају део система подршке деци и породици унутар заједнице чија реализација најчешће не захтева велика финансијска средства;

Агроинвест фондација Србија испред пројектног тима РЕЦИ